

**ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Γ.Σ.Ε.Ε**

**Έργο: «Έρευνα και ολοκληρωμένη παρέμβαση για την κοινωνική ενσωμάτωση μιας μείζονος κοινωνικά ευάλωτης ομάδας: ψυχολογικό προφίλ/ ψυχοπαθολογία, προφίλ δεξιοτήτων, διάγνωση αναγκών και ανάπτυξη προγραμμάτων για την κατάρτιση-reskilling και την ψυχολογική υποστήριξη προς την επαν-ενσωμάτωση των «νέων ανθρώπων εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης (NEETs)» (Πράξη 3757)
EEA GRANTS/ GR07- 3757**

Υποέργο 1: Αυτεπιστασία ΚΑΝΕΠ/ ΓΣΕΕ

Παραδοτέο

Π.4.2. Report Ευρημάτων Ομάδων-Εστίασης (Focus Groups)

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**

Η παρούσα έκθεση-παραδοτέο με τον τίτλο «Παραδοτέο Π4.2. Report Ευρημάτων Ομάδων-Εστίασης (Focus Group)» πραγματοποιείται στα πλαίσια του Υποέργου 1: «Υποέργο 1: Αυτεπιστασία ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ» και της Πράξης «Έρευνα και ολοκληρωμένη παρέμβαση για την κοινωνική ενσωμάτωση μιας μείζονος κοινωνικά ευάλωτης ομάδας: ψυχολογικό προφίλ/ ψυχοπαθολογία, προφίλ δεξιοτήτων, διάγνωση αναγκών και ανάπτυξη προγραμμάτων για την κατάρτιση-reskilling και την ψυχολογική υποστήριξη προς την επαν-ενσωμάτωση των «νέων ανθρώπων εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης (Neets)».

Στόχος της έκθεσης αυτής είναι η επεξεργασία, ανάλυση και ταξινόμηση των ερευνητικών ευρημάτων που προέκυψαν από την πραγματοποίηση συνεντεύξεων με τη μορφή ομάδων εστίασης σε δύο ομάδες που πληρούν τα χαρακτηριστικά της κοινωνικά ευπαθούς ομάδας που ονομάζεται NEETS (νέοι άνθρωποι εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης).

Η έκθεση περιλαμβάνει 5 ενότητες. Στις πρώτες τρεις ενότητες παρουσιάζεται εν συντομία η μεθοδολογική ταυτότητα της μελέτης με πληροφορίες για το δείγμα, το ερευνητικό εργαλείο και το πλάνο ανάλυσης των ερευνητικών δεδομένων. Οι τελευταίες δύο ενότητες επικεντρώνονται στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων και στη συνοπτική συζήτηση των ευρημάτων.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ - ΔΕΙΓΜΑ

Οι συμμετέχοντες στις δύο ομάδες εστίασης ήταν συνολικά 10 άτομα (6 άνδρες, 4 γυναίκες). Ειδικότερα, πραγματοποιήθηκαν δύο ομάδες εστίασης-focus groups με τη συμμετοχή 10 ατόμων (5 ανά ομάδα). Ο μέσος όρος ηλικίας των συμμετεχόντων ήταν τα 20.2 έτη (Μηλικία: 20.27).

Το επίπεδο σπουδών των συμμετεχόντων είχε αρκετά μεγάλο εύρος και παρουσιάζεται στον Πίνακα 1. Η συμμετοχή στις ομάδες εστίασης πραγματοποιήθηκε σε εθελοντική βάση και αφότου οι συμμετέχοντες είχαν ενημερωθεί για τη διατήρηση της ανωνυμίας των προσωπικών τους δεδομένων.

Πίνακας 1. Επίπεδο σπουδών των συμμετεχόντων

Επίπεδο Σπουδών	Συχνότητα	%
------------------------	------------------	----------

Απόφοιτος Γυμνασίου	2	20
Απόφοιτος Λυκείου	3	30
Απόφοιτος Επαγγελματικού Λυκείου	2	20
Απόφοιτος ΙΕΚ	1	10
Απόφοιτος ΑΕΙ	2	20
Σύνολο	10	100

ΕΡΓΑΛΕΙΑ - ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ

Για την καταγραφή των απόψεων των συμμετεχόντων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της συνέντευξης με τη μορφή των ομάδων εστίασης-focus group (Babbie, 2011). Η μέθοδος αυτή αφορά στη συστηματική συλλογή των απόψεων μιας ομάδας ατόμων πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα μέσω δομημένων, ημιδομημένων ή μη δομημένων συνεντεύξεων, υπάρχει δηλαδή «εστίαση» (Morgan, 1997). Η χρήση των ομάδων εστίασης αποσκοπεί στην αξιοποίηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των συμμετεχόντων προκειμένου να εκμαιεύσει ερευνητικά δεδομένα σε μεγαλύτερο βάθος. Ο συλλογισμός για τη χρήση της μεθόδου αυτής είναι ότι η διαδικασία ομαδικής συνέντευξης διευκολύνει τους συμμετέχοντες να συνειδητοποιήσουν και να διαμορφώσουν τις δικές τους απόψεις με τρόπους που δεν θα ήταν εύκολο να συμβούν σε μία ατομική συνέντευξη.

Η μέθοδος των ομάδων εστίασης θεωρείται ιδιαίτερα αποτελεσματική όταν χρησιμοποιείται για την καταγραφή-χαρτογράφηση των αντιλήψεων και των αναγκών μίας ευπαθούς κοινωνικής ομάδας (Vaughn, Schumm, & Sinagub, 1996) και για το λόγο αυτό εντάχθηκε στον ερευνητικό σχεδιασμό του υποέργου 1.

Η συνέντευξη ήταν ημιδομημένη και αποτελούνται από συνολικά 24 ερωτήσεις (items), οι οποίες ήταν ομαδοποιημένες σε 4 κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία περιλάμβανε 6 ερωτήσεις και εστιάζονταν στις «Εννοιολογικές Διασαφήσεις». Η δεύτερη κατηγορία ερωτήσεων αφορούσε το «Εκπαιδευτικό σύστημα και Δεξιότητες» και αποτελούνταν από 6 θέματα. Η τρίτη κατηγορία ερωτήσεων περιλάμβανε επίσης 6 ερωτήσεις και επικεντρώθηκε στην «Απασχόληση και Δεξιότητες». Τέλος, και η τέταρτη ομάδα ερωτήσεων περιλάμβανε 6 θέματα και αφορούσε την «Κατάρτιση και Δεξιότητες».

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Για την επεξεργασία των ερευνητικών δεδομένων επιλέχθηκε η μέθοδος της ανάλυσης περιεχομένου. Συγκεκριμένα, για την ανάλυση των απαντήσεων των συμμετεχόντων στις συνεντεύξεις χρησιμοποιήθηκε η θεματική ανάλυση περιεχομένου (thematic content analysis) με δεδομένο ότι δεν υπήρχαν προκαθορισμένες κατηγορίες (Silverman, 2001) και ότι ο βασικός σκοπός της έκθεσης ήταν η καταγραφή και η χαρτογράφηση των αναγκών ατόμων που εντάσσονται στην ομάδα NEETS.

Για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας κατά τη διαδικασία κατηγοριοποίησης των απαντήσεων των συμμετεχόντων, η κωδικοποίηση πραγματοποιήθηκε ανεξάρτητα από δύο ερευνητές. Ο βαθμός αξιοπιστίας της κωδικοποίησης εκτιμήθηκε με τη χρήση του δείκτη Cohen's Kappa για όλες τις κωδικοποιημένες κατηγορίες. Ο δείκτης Cohen's Kappa για κάθε ζεύγος κωδικοποίησης κυμάνθηκε από $K = 0,79$ έως $K = 0,83$, γεγονός που υποδηλώνει αρκετά υψηλό βαθμό αξιοπιστίας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η επεξεργασία των απαντήσεων των συμμετεχόντων στο 1^ο επίπεδο ανάλυσης ανέδειξε συνολικά 18 κατηγορίες οι οποίες συγκέντρωσαν 171 αναφορές. Στη συνέχεια οι δύο ανεξάρτητοι κωδικοποιητές προχώρησαν στο 2^ο επίπεδο ανάλυσης αυτών των 18 κατηγοριών κατά το οποίο κατέληξαν σε 5 τελικές κατηγορίες (Πίνακας 2). Οι 5 αυτές κατηγορίες ανέδειξαν μία σειρά από δυσκολίες, ελλείψεις, προβλήματα και ανεπάρκειες της αρχικής εκπαίδευσης των νέων, της πρόσβασης στην αγορά εργασίας, της υποστήριξής τους από το κράτος και του γενικότερου πλαισίου της αγοράς εργασίας. Συγκεκριμένα οι 5 αυτές κατηγορίες ήταν οι εξής: 1) Ελλιπής Κατάρτιση, 2) Δυσκολία Πρόσβασης στην Αγορά Εργασίας, 3) Επιμόρφωση/Υποστήριξη στον Άνεργο, 4) Απουσία κρατικών δομών, και 5) Επαγγελματική Ανάπτυξη εντός εργασίας.

(1) Ελλιπής Κατάρτιση. Η πλειοψηφία των νέων που συμμετείχαν στις ομάδες εστίασης αναφέρθηκαν σε ζητήματα που αφορούσαν στην ελλιπή προετοιμασία και κατάρτισή τους από το εκπαιδευτικό σύστημα. Οι αναφορές τους περιλάμβαναν θέματα όπως η απουσία ή η ανεπάρκεια του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού και πόσο σημαντική θα μπορούσε να είναι η συμβολή του και η έλλειψη απόκτησης δεξιοτήτων από το σχολείο οι

οποίες να συνδέονται με την αγορά εργασίας. Άλλες αναφορές αυτής της κατηγορίας επισήμαναν την ανάγκη αναβάθμισης της τεχνικής εκπαίδευσης, αλλά και την ύπαρξη σχολείων διαφορετικών ταχυτήτων τα οποία μεταφράζονται και σε έλλειψη ίσων ευκαιριών για όλους.

... Όλοι ζητάνε προϋπηρεσία, ξένες γλώσσες, κλπ. Αν δε σε αφήσουν να δουλέψεις όμως πώς να αποκτήσεις προϋπηρεσία;

Αναφορικά με τις δεξιότητες που δίνει το εκπαιδευτικό σύστημα μπορώ από την εμπειρία μου να σας πω πως δεν αρκούν για να εργαστεί κάποιος.

(2) *Δυσκολία Πρόσβασης στην Αγορά Εργασίας.* Το σημαντικότερο ζήτημα το οποίο φαίνεται να απασχολεί τους συμμετέχοντες στις ομάδες εστίασης ήταν οι ποικίλες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην αγορά εργασίας και οι οποίες φαίνεται να περιορίζουν την πρόσβαση σε εργασιακές ευκαιρίες. Η μεγαλύτερη δυσκολία φαίνεται να καταγράφεται για το θέμα της απαίτησης από την πλευρά των εργοδοτών προϋπηρεσίας και επαγγελματικής εμπειρίας, η οποία εμποδίζει τον πρωτοεισερχόμενο εργαζόμενο στην εύρεση εργασίας. Επισημαίνεται δηλαδή εδώ η αντίφαση ανάμεσα στην προσδοκία για προϋπηρεσία και την προσπάθεια του αρχάριου-νέου να ενταχθεί στην αγορά. Επιπρόσθετα, η πρόσβαση σε ευκαιρίες απασχόλησης φαίνεται να περιορίζεται ακόμη περισσότερο από το υψηλό ποσοστό ανασφάλιστης και «μαύρης» εργασίας και κυρίως από την έλλειψη αξιοκρατίας και τη συστηματική αξιοποίηση των προσωπικών γνωριμιών και του «μέσου» για την πρόσληψη σε κάποια εργασία. Τέλος, οι αναφορές των συμμετεχόντων επισημαίνουν τη μεγάλη ανάγκη για την παροχή ευκαιριών για Πρακτική Άσκηση των νέων προκειμένου να καταγράψουν κάποιο είδος επαγγελματικής εμπειρίας στο βιογραφικό τους. Κάτι τέτοιο θεωρείται, σύμφωνα με τις απόψεις τους, ότι θα αποτελούσε ένα χρήσιμο βήμα για την αντιμετώπιση της απαίτησης των εργοδοτών για προϋπηρεσία.

... Κοιτάξτε σίγουρα παίζουν ρόλο τα προσόντα αλλά στην Ελλάδα το μεγαλύτερο ρόλο τον παίζει το μέσον. Αν έχεις κάπου κάποιον γνωστό όλα γίνονται. Αν όχι είναι πολύ δύσκολα τα πράγματα.

Νομίζω ότι η προϋπηρεσία παίζει το σημαντικότερο ρόλο.
Επίσης οι πιο πολλές δουλείες είναι από στόμα σε στόμα
μέσω κάποιου γνωστού.

(3) Επιμόρφωση/Υποστήριξη στον Άνεργο. Σύμφωνα με τις αναφορές των συμμετεχόντων ένα από τα ζητήματα που θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση της διαδικασίας εύρεσης εργασίας στους νέους είναι η στοχευμένη επιμόρφωση και κατάρτιση σε δεξιότητες που φαίνεται να είναι οι πλέον επίκαιρες στην αγορά εργασίας, όπως για παράδειγμα η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και η γνώση ξένων γλωσσών. Επιπρόσθετα, ορισμένες αναφορές επισημαίνουν τη σημασία εκπαίδευσης του νεανικού πληθυσμού σε δεξιότητες και γνώσεις που αφορούν στη νεανική επιχειρηματικότητα και στο πεδίο του τουρισμού, το οποίο είναι και από τα πιο ευεπίφορα για εύρεση εργασίας στην Ελλάδα. Εκτός από το περιεχόμενο των επιμορφώσεων και το είδος των δεξιοτήτων που απαιτούνται, εξίσου μεγάλη σημασία φαίνεται να αποδίδεται από τους συμμετέχοντες στις ομάδες εργασίας και στον τρόπο και τη μορφή οργάνωσης και υλοποίησης των επιμορφωτικών σεμιναρίων. Συγκεκριμένα, θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό τα σεμινάρια να είναι δωρεάν ή να έχουν χαμηλό κόστος συμμετοχής και να διοργανώνονται με συνθήκες ευνοϊκές για παρακολούθηση, όπως για παράδειγμα τα σεμινάρια εξ αποστάσεως.

Η επιχειρηματικότητα είναι μια λύση. Να μάθουν τα παιδιά να ανοίγουν τα δικά τους μαγαζιά, να μη θέλουν όλοι να πάνε στο δημόσιο, φτάνει πια.

... Να μπουν για τα καλά οι νέες τεχνολογίες στην καθημερινότητά μας και να δοθεί επίσης έμφαση σε δεξιότητες επικοινωνίας. Επιπλέον, πρέπει να δοθεί έμφαση και στην εκπαίδευση στις ξένες γλώσσες που είναι τελείως απαραίτητες στις μέρες μας.

(4) Απουσία κρατικών δομών. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες επισήμαναν την παντελή απουσία ή την αναποτελεσματική λειτουργία των κρατικών δομών για την υποστήριξη του νέου που είναι άνεργος και που αναζητεί εργασία. Αρκετές από τις αναφορές επισήμαναν την έλλειψη υποστήριξης από τον ΟΑΕΔ και κυρίως την απουσία μηχανισμών που θα καθοδηγούν και θα βοηθούν τους νέους ανέργους στην εξεύρεση εργασίας.

Συμπληρωματικά, αρκετές αναφορές αναδεικνύουν την ανυπαρξία καταγραφής των αναγκών στην αγορά εργασίας και παράλληλα της επαρκούς ενημέρωσης των νέων για αυτές, καθώς και την ανάγκη για τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του πολύ υψηλού ποσοστού νεανικής ανεργίας.

... Πρέπει επίσης να υπάρχει καλύτερη πληροφόρηση σχετικά με τον επαγγελματικό προσανατολισμό και φυσικά συνεργασία με αρμόδιες αρχές προκειμένου να ξέρουμε σε κάθε χρονική περίοδο τι ελλείψεις έχει η αγορά εργασίας και τι είδους εργαζόμενους χρειαζόμαστε.

Νομίζω πως η Ελλάδα υστερεί τόσο σε δομές όσο και σε θέληση των αρμοδίων. Δεν υπάρχει καμία μέριμνα για τα άτομα που μένουν εκτός εργασίας, πλην του ΟΑΕΔ, που και αυτός υπολειτουργεί. Ειδικά αν δει κανείς τι γίνεται σε άλλες χώρες της Ευρώπης τότε θα καταλάβει το πόσο πίσω είμαστε.

(5) Επαγγελματική Ανάπτυξη εντός εργασίας. Στην κατηγορία αυτή επισημαίνεται η σημασία παροχής ευκαιριών για δια βίου μάθηση και επαγγελματική ανάπτυξη ενόσω ένας νέος εργαζόμενος βρίσκεται στο χώρο εργασίας του. Οι επισημάνσεις των συμμετεχόντων στις ομάδες εστίασης επικεντρώνονται σε δύο επίπεδα, αφενός στην ανάγκη παροχής κινήτρων στους εργοδότες για να επιτρέψουν και να προσφέρουν ευκαιρίες για περαιτέρω επαγγελματική ανάπτυξη στο προσωπικό τους και αφετέρου για υποστήριξη της επαγγελματικής ανάπτυξης των νέων εντός της εργασίας τους και από την πολιτεία και τις επαγγελματικές ενώσεις.

Να δίνονται κίνητρα στους εργοδότες να παίρνουν παιδιά νέα χωρίς προϋπηρεσία και να εκπαιδεύονται στη δουλειά...

Αν πάντως υπήρχε τρόπος να μάθω μια τέχνη δωρεάν πλέον θα το έκανα χωρίς δεύτερη σκέψη.

Πίνακας 2. Κατηγορίες και συχνότητα απαντήσεων συμμετεχόντων

Γενικές κατηγορίες	Επιμέρους κατηγορίες	Συχνότητα	Επιμέρους %	Γενικό %
	1. Εκπαιδευτικό σύστημα διαφόρων ταχυτήτων-Έλλειψη ίσων ευκαιριών	10	5,85	

Α. Ελλιπής Κατάρτιση	2. Ανεπαρκής Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός	18	10,53	30,41
	3. Εκπαιδευτικό σύστημα δεν προσφέρει τις απαραίτητες για την αγορά δεξιότητες	19	11,11	
	4. Ανάγκη αναβάθμισης τεχνικής εκπαίδευσης	5	2,92	
Β. Δυσκολία Πρόσβασης στην Αγορά Εργασίας	5. Έλλειψη αξιοκρατίας	9	5,26	33,92
	6. Χρήση γνωριμιών-«μέσου»	16	9,36	
	7. Αδυναμία απόκτησης προϋπηρεσίας-επαγγελματικής εμπειρίας	20	11,70	
	8. Ανάγκη ενίσχυσης προσφοράς Πρακτικής Άσκησης για το νέο/αρχάριο εργαζόμενο	7	4,09	
	9. Ανασφάλιστη-Μαύρη εργασία	6	3,51	
Γ. Επιμόρφωση/Υποστήριξη στον Άνεργο	10. Ανάγκη απόκτησης δεξιοτήτων σχετικών με Η/Υ και Ξένες γλώσσες	14	8,19	14,04
	11. Ανάγκη ενίσχυσης γνώσεων για νεανική επιχειρηματικότητα και τουρισμό	6	3,51	
	12. Σημασία προσφοράς δωρεάν σεμιναρίων και εξ αποστάσεως σεμιναρίων	4	2,34	
Δ. Απουσία κρατικών δομών	13. Αναποτελεσματική υποστήριξη από ΟΑΕΔ	9	5,26	15,78
	14. Ανυπαρξία υποστήριξης για την εύρεση νέας εργασίας για τον άνεργο	6	3,51	
	15. Ανεπαρκές σύστημα καταγραφής αναγκών αγοράς εργασίας και ανεπαρκής ενημέρωση νέων	7	4,09	
	16. Ανάγκη μέτρων αντιμετώπισης νεανικής ανεργίας	5	2,92	
Ε. Επαγγελματική ανάπτυξη εντός εργασίας	17. Ανάγκη προσφοράς κινήτρων σε εργοδότες για αμειβόμενη Πρακτική Άσκηση	7	4,09	5,85
	18. Υποστήριξη επαγγελματικής ανάπτυξης εντός της εργασίας	3	1,76	
ΣΥΝΟΛΟ		171	100	100

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Ο βασικός σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι να συμβάλει στη διερεύνηση των αναγκών, των προβλημάτων και των αντιλήψεων των ατόμων που πληρούν τα χαρακτηριστικά της κοινωνικά ευπαθούς ομάδας που ονομάζεται NEETS (νέοι άνθρωποι εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης).

Οι νέοι άνθρωποι στην Ευρώπη και ιδίως στην Ελλάδα, έχουν «χτυπηθεί» ιδιαίτερα σκληρά από την οικονομική κρίση σχετικά με τις προοπτικές εργασίας τους. Σύμφωνα με πρόσφατα στατιστικά δεδομένα της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ποσοστό νεανικής ανεργίας στην Ευρώπη κυμαίνεται στο 13% και στην Ελλάδα περίπου στο 27% (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2012). Σε ορισμένες χώρες μάλιστα, όπως η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Εσθονία και η Ρουμανία) ούτε και η απόκτηση πανεπιστημιακού πτυχίου δεν εγγυάται την ομαλή μετάβαση στην αγορά και την εξεύρεση εργασίας (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2012).

Η ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων από την πραγματοποίηση ομαδικών συνεντεύξεων με τη μορφή των ομάδων εστίασης (focus group) έδειξε ότι τα προβλήματα των συμμετεχόντων στις ομάδες εστίασης μπορούν να ομαδοποιηθούν σε 5 βασικές κατηγορίες οι οποίες είναι οι: 1) Ελλιπής Κατάρτιση, 2) Δυσκολία Πρόσβασης στην Αγορά Εργασίας, 3) Επιμόρφωση/Υποστήριξη στον Άνεργο, 4) Απουσία κρατικών δομών, και 5) Επαγγελματική Ανάπτυξη εντός εργασίας.

Μία απόπειρα συνολικής θεώρησης των κατηγοριών αυτών αναδεικνύει μεταξύ άλλων, ότι ένας νέος άνθρωπος στην Ελλάδα συναντά ελλείψεις, προσχώματα και δυσκολίες σε όλη τη διαδρομή της πορείας του προς την αγορά εργασίας. Τα προβλήματα ξεκινούν να καταγράφονται από την έλλειψη σύνδεσης των δεξιοτήτων που αποκτά ένας νέος από το εκπαιδευτικό σύστημα με την αγορά εργασίας και την ελλιπή ενημέρωση γύρω από τον επαγγελματικό προσανατολισμό και συνεχίζονται με τις δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας, την αναξιοκρατία και την αδυναμία απόκτησης προϋπηρεσίας. Στο πλαίσιο αυτό συμβάλει αρνητικά και η απουσία κρατικών δομών και μηχανισμών υποστήριξης του ανέργου, καθώς και αποτελεσματικών μορφών επιμόρφωσης και κατάρτισης του ανέργου νέου. Η εμφάνιση δυσκολιών και περιορισμών συνεχίζεται και στο πεδίο της εργασίας όπου οι ευκαιρίες για επαγγελματική ανάπτυξη συνήθως είναι περιορισμένες έως μηδενικές.

Ολοκληρώνοντας, τονίζεται ότι η επανένταξη των νέων ανθρώπων στην αγορά εργασίας ή σε δομές εκπαίδευσης προϋποθέτει τη λήψη μία σειράς μέτρων και πολιτικών.

Η σύγχρονη έρευνα έχει δείξει ότι η πλέον αποτελεσματική τακτική αντιμετώπισης του ζητήματος αυτού απαιτεί την υιοθέτηση και εφαρμογή πολιτικών που συνδυάζουν αφενός τη βελτίωση της παροχής ευκαιριών για εκπαίδευση σε νέες δεξιότητες οι οποίες χρειάζονται από την αγορά εργασίας και αφετέρου στη δημιουργία νέων ευκαιριών και θέσεων εργασίας για τους νέους ανθρώπους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Babbie, E. (2011). *Εισαγωγή στην κοινωνική Έρευνα*. (επιμ. Κ. Ζαφειρόπουλος). Αθήνα: Κριτική.
- European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, (2012). *Young people and NEETS in Europe: First findings*. Dublin: Eurofound. Retrieved from <http://www.voced.edu.au/content/ngv:50547>
- Morgan, D. L. (1997). *Focus Groups as Qualitative Research*, (2nd ed.). London: Sage Publications.
- Silverman, D. (2001). *Interpreting Qualitative Data: methods of analyzing talk, text and interaction*, 2nd edition. London: Sage Publications.
- Vaughn, S., Schumm, J. S., & Sinagub, J. (1996). *Focus Groups Interviews in Education and Psychology*. London: SAGE publications.